

Lovik Károly:
AZ ELSŐ VADÁSZAT

Tíz éves koromban kaptam az első fegyvert, egy karcsú, könnyű kis Flaubert-puskát, amelynek tusába cifra betűkkel volt belevésve a nevem. Az édesapám mosolygott, mikor a kezembe adta.

– No, most már nem kell félned a medvéktől, – mondta s azzal útnak bocsájtott.

Mikor délután a szobában nézegettem a fegyvert, betévedt az öreg vizsla, a derék Karcos és menten ugrálni kezdett. Azt hitte, vadászni megyünk, nagyokat nyivogott, majd a kapu felé szaladt.

– Szabad-e? – kérdeztem az édesapámat.

– Szabad, – volt a felelet.

A vizsla ezalatt már végig futott a kerten és neki iramodott a tölgyes sűrűségnek, meg-megállva és hátranézve, ha vajon követem-e? Ott voltam a nyomában, bárha Karcos ugyancsak szaporán szedegette a lábát.

Áthaladtunk a tölgyesen. A fák ágai a délután megeredt esőtől nedvesen csapódtak arcomba. Pompás illat lengett a fák között, nyár derekán voltunk, amikor az erdő még tarka. A tölgyeken át vérvörösen nézett be a nap, bíborpalástba öltöztetve egy-egy százados törzset. Magam ekkor láttam először, milyen szép egy tölgyes. Édesapámat ebben az esztendőben helyezték ide, – azelőtt a városban laktunk, – s még nem igen volt módom, hogy kóborolni mehessek.

A lombok lassan susogtak, hajladoztak. Az erdő egy óriási égő piros és haragoszöld tenger, amely a föld színétől fölemelkedik a kék égboltig. Megálltam és elbámultam az erdőt, amelynél szebbet még nem láttam.

A vizsla a lábamhoz dörgölőzött, mintha hívna? Menjünk már tovább!

Tovább haladtunk, fejem fölött egy-egy vadgerlice röpült el a víz felé. Néha szarkával is összetalálkoztunk, amint eleven zajjal mentek bogarászni. Óvatosan, erős, de ritka szárnycsapással hébe-hóba egy-egy vércse jelent meg a magasban.

Olyan biztosan röpült, mintha gépre járna, az árnyéka meg úgy suhogott, mintha egy láthatatlan kéz festene árnyat a korai avarra. Hej, ha én így tudnék röpülni! – gondoltam el, megfelejtkézve róla, hogy puska lóg a vállamon.

Karcos szűkölt, mintha azt mondaná:

– Süsd már el! Süsd már el!

De én csak néztem a szép, izmos madarat, amint méltósággal röpül és gyönyörű nyolcasokat ír a levegőbe.

Amint az erdő szélére értünk, egy vörhenyes folt csillant föl a törzsek között. Megálltam és figyelmesen néztem magam elé. Egy fiatal őzike volt: békén harapdálta a füvet. Ez volt az első őz, amellyel életemben szabadban találkoztam. Addig csak könyvből ismertem ezt az állatot, amelyet nagyobbnak és erősebbnek képzeltem. Istenem: milyen finom fából van faragva! A lába vékony és könnyű, a feje

nemes, mint egy arabs paripáé és a szeme, amint velem egy pillanatig szembe nézett, csupa jóság, okosság. Abban a percben, hogy észrevett, nagyon megijedt. Úgy rémlett, csaknem sírva fakadt, aztán nagyot vetett magán, – akárha szárnya lett volna, – és eltűnt a sűrűségben. Be szép volt!

Karcos dühösen morgott, aztán rám bámult.

– Miért nem lőttél rá? – kérdezte a tekintete.

Kiértünk az erdőből, ki a síkságra, kukoricatáblák közé. Sehol senki, a nagy némaságban erősen hallatszik a tengeri zörgése. A vizsla figyelmesen nézeget maga elé. A tábla szélén egy fogolycsapat sétál, elől a kakassal, amint óvatosan, mindenre ügyelve vezeti a falkát. Milyen kedvesek! Az öreg kakas néha lódít magán egyet és fölrepül, a többiek utána. Úgy látszik, gyakorolják magukat a tornászásban. Mint egy barna felhő, suhannak el a kukoricás fölött, hirtelen leszállva és újra szárnyra kapva, míg el nem tűnnek előlünk. Az öreg kakas bátorítja a fiókokat, az anya aggódva cseveg köztük, mintha azt mondaná:

– Csak el ne szédülj, édes fiam... Csak neki vágódj a vadkörtefának, édes fiam!... Ügyelj a héjára, ügyelj!

Csakugyan: e percben bukkan föl egy héja, éles szemmel keresve a prédát. De a foglyok egy pillanat alatt, mintha a föld nyelte volna el őket, eltűnnek; oldalt egy galambcsapat összetömörülve menekül a ragadozó elől. A héja bosszankodva csapkod jobbra-balra, aztán gondol egyet és a távoli torony irányában tűnik el. Helyette egy csomó fecskével találkozunk. Széles jó kedvvel járnak a francia négyest a levegőben: csupa fekete frakkos, finom úr, akiknél csak az furcsa, hogy pástétom helyett rovarokat esznek.

Amint visszanezünk a tölgyes felé, itt is, ott is fácán bukkan föl, amint a sűrűből kikívánczik a tisztásra, körülnézni, milyen az élet ott? Istenem, be szép madár egy ilyen fácán! Honnét veszi azt a sok színt, ami mind csillog, villog a napsugárban, akár a vert arany! Csak a mesékben vannak ilyen cifra állatok, festő nem festhetne különbet. Amott egy kakas, az ember szeme belekáprázik. Talán nem is állat az, hanem egy nagy virágbokréta, amelyikben a gyöngyvirágtól a fekete tulipánig minden szín megvan. Gyerekkoromban a múzeumban láttam a Napóleon fiának gépre járó aranymadarát, de mi volt az ehhez képest!

A vizsla szűköl, én azonban megijedek. Véték volna az Istennek ezt a remek csodáját elpusztítani.

– Tovább, Karcos!

A kutya már kedvetlenül ballag tovább. Itt-ott egy-egy nyúl ugrik föl, s úgy megijed, mintha tatár ülne a nyakán. Szegény kis tapsifüles, képzelem, hogy dobog a szíve, mikor meglátja a puskát. Egy durranás és vége volna nyomorúságos életének, amelyet úgyis keservessé tesz a róka meg a többi ragadozó. Talán nem is úri dolog egy ilyen szegény, félnék állatra lőni. Hadd örüljön az életének!

Végigbaktatunk a lankán, és a nádhoz érünk. Az égboltra nézek, sűrűn repülnek a vadrucák. Esteledik, haza kell menni.

Megfordulunk és a tanya felé ballagunk. Az égbolt szélén még széles piros csík látszik, de az erdő már sötét és titokzatosan hallatszik ki belőle a fácánok karattyolása. Lassan felbukkan a hold, és vékony patyolatot borít a mindenségre. Mintha ólomból volna minden fa, cserje, a kukorica meg ezüstösen csillog. Amint a tölgyesben járunk, már a tejút is ragyog; úgy tetszik, a csillagok a fák ágain lógnak; az évezredes tölgy olyan, mint egy nagy karácsonyfa, megrakodva csillogó gertyával.

– No, mit lóttél? – kérdezte apám, amikor hazaértem.

Elvörösödtem, aztán így válaszoltam:

– Semmit, édesapám.

– Nem láttál vadat?

– De igen, – feleltem szégyenkezve, – de... olyan szép volt odakünt, hogy elfelejtkeztem a puskámról.

Édesapám a vállamra tette a kezét:

– Ne szégyelld magad, fiam, – mondta lassan. – Az a jó vadász, aki azért megy ki a szabadba, hogy az Isten ajándékait lássa, hogy gyönyörködjék a természet szépségében, nem pedig az, aki csak puskaporról meg vérről akar tudni... Derék gyerek vagy, mindig gondolkodjál így és szépnek fogod látni az erdőt, az egész életet!

(1909)